

Vonnegut a gynekologické křeslo

V Divadle Komedie, na jehož jevišti se realizuje experimentálnější repertoár Městských divadel pražských, připravila slovenská režisérka Júlia Rázusová projekt **Galapágy**, inspirovaný méně známým románem Kurta Vonneguta z roku 1985.

JAN KERBR

Sdvěma inscenacemi nekonvenční tvůrkyně Júlie Rázusové (*Single Radicals*, *Den, kdy zemřel Gott*), které vytvořila na základě textů své umělecké souptnice Michaely Zakuťanské v Prešovském národním divadle, jsem měl možnost seznámit se v minulých letech při výjezdech na slovenské festivaly. Svěží jevištní tvary ovšem stavějí na přehledném narativu, což se netýká scénáře pražské novinky.

Tíživý sen na téma apokalypticko-ekologické

Jde vlastně o komplikovanou, dějově nařasenou polemiku autora s Darwinovou teorií přirozeného výběru (ten byl při přemýšlení o biologické diverzitě výrazně inspirován faunou rovníkového souostroví Galapágy).

Vonnegutova próza nabízí celou řadu fabulačních odboček a šest protagonistů ztvárňuje více rolí, s výjimkou Jakuba Gottwalda (Darwin) a Viktora Dvořáka (ten má na starosti postavy

Galapágy s radarovým talířem, v němž herci občas pobývají FOTO DPB

pouze dvě, a to autora samotného a amerického finančníka Macintoshe).

Uprostřed jeviště je umístěn veliký konkávní radarový talíř, v němž herci čas od času pobývají a uvádějí ho do různých fází naklonění. V popředí se povalují vypouklé makety, připomínající želví krunýře (Galapágy odvozuje svůj název od těchto poněkud tajemných živočichů). Horizont nabízí jedno vyšší patro, trochu přízdobené vyhídejemi a sloužící později (otevřeně i spuštěnou oponou zakryté) jako dějiště pravých orgií módního live cinema. Jelikož v přehršli komplikovaných promluv dochází také na eugenické otázky včetně náhledů na možnost početí plodu bez konkrétní přítomnosti samčího elementu (a týká se to lidského druhu), objeví se ve finále i gyneko-

logické křeslo, na němž medituje samotný spisovatel Vonnegut. Inscenace na diváka doléhá vypjatě neměnnou tenzí, takže kvantum ne zrovna snadného a minimálně dialogického textu působí únavně a tento jevištní deficit (či spíše přebytek) se kupodivu nedaří prolomit ani velmi dobrým hercům.

Z nich vyniká především Viktor Dvořák, který disponuje silným charismatem, vysokou řečovou kulturou i spolehlivým timingem v akcích i promluvách. Kdyby měl možnost vstupovat do dramatických situací, kterých je na jevišti poskrovnu, bylo by možné jeho kreaci hodnotit v superlativech. Dodejme, že ani ostatním hercům nelze vlastně nic vytknout. Kromě zmíněného Gottwalda jde o Karen Bílíkovou, Gabrielu Míčovou, Aleše Bílíka

a Hynka Chmelaře. Ve spleťtité struktuře jevištního díla Darwin vlastně Vonnegutův román komentuje (ovšem na základě toho, co v devatenáctém století věděl), politizující rovina díla nutně připomene americká traumata Hirošimu a Vietnam, dochází k úvahám o roli diktátorů dvacátého století právě v souvislosti s teorií přirozeného výběru, padne tu i zmínka o aktuální problematice očkování.

Výraznou roli ve zběsile se odvíjející fabuli hraje senzační vynález, simultánní hlasový tlumočnický přístroj, který navíc ovládá umění ikebany. Trochu nadbytečně prezentovanou vzdělanost celého projektu herci zprostředkovávají citacemi slavných literátů, šarm bulváru jistí zmínky o Jacquelině Onassisové či Rudolfu Nurejevovi.

Celý projekt vyvolává atmosféru tíživého snu. Jistěže o navození takového dojmu tvůrci také usilují, ovšem na úkor možnosti vstřebat poselství inscenace. To by se snad dalo charakterizovat jako apokalypticko-ekologické, ale obávám se, že nemá možnost diváka zásadněji zasáhnout.

Kurt Vonnegut, Júlia Rázusová: Galapágy

Režie: Júlia Rázusová

Dramaturgie: Ján Šimko

Výprava: Markéta Plachá

Hudba: Jonatán Pastirčák

Light design: Robert Štěpánek
Městská divadla pražská - Divadlo Komedie, premiéra 8. února

.....
Autor je divadelní kritik